

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 425/2011-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť J. K., T., zastúpenej advokátom Mgr. S. T., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 67/1999 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 67/1999 porušil základné právo J. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Trnava vo veci vedenej pod sp. zn. 16 C 67/1999 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. J. K. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 4 500 € (slovom štyritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. J. K. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 392,73 € (slovom tristodevät'desiatdva eur a sedemdesiattri centov), ktorú je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť na účet jej advokáta Mgr. S. T., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 425/2011-9 z 29. septembra 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 67/1999 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania na strane odporcu vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), ktoré sa začalo 26. mája 1999. Uvedené súdne konanie nebolo doteraz právoplatne ukončené. Posledné pojednávanie sa uskutočnilo 19. mája 2011 a okresný súd vo veci ďalej nekoná. Sťažovateľka listom z 15. júla 2011 podala predsedníčke okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní, no nápravu nedosiahla. Uvedený postup okresného súdu považuje sťažovateľka za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd jej sťažnosť po predbežnom prerokovaní prijal na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„1. Ústavný súd sťažnosti J. K. vyhovuje.

2. Základné práva sťažovateľa J. K. podľa... článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru boli porušené tým, že Okresný súd Trnava vo veci 16C 67/1999 nekoná bez zbytočných prietáhov.

3. Ústavný súd nariaďuje Okresnému súdu Trnava, aby vo veci 16C 67/1999 konal.

4. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi J. K. primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- €, ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Trnava povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu Mgr. S. T., do 15 dní odo dňa tohto rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. 1 SprV. 425/2011 z 31. októbra 2011 a právny zástupca sťažovateľky listom z 18. novembra 2011.

2.1. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov uviedla, že skutkovo a právne *„ide o zložitý spor, nakoľko sa jedná o žalobu o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov s veľmi rozsiahlou masou vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov... s nutnosťou rozsiahleho dokazovania“*. Podľa jej názoru k prietahom v konaní čiastočne prispela aj sama sťažovateľka, keďže *„nepreberala zásielky súdu, nezdržiavala sa v mieste bydliska, označeného v súdnom spise, neoznámila zmenu bydliska, nezúčastnila sa obhliadky nehnuteľnosti“*.

V závere vyjadrenia predsedníčka okresného súdu konštatovala, že z prehľadu úkonov okresného súdu vyplýva, že vec prejednávajúci sudcovia vykonávali úkony v spise priebežne, preto nezistila, že by prietahy v konaní boli spôsobené okresným súdom.

2.2. Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

«Sťažovateľke nie je úplne zrejmé, čo mal súd na mysli „rozsiahlou masou vecí patriacich do BSM“, keďže hnutelné veci boli vyporiadané Dohodou účastníkov, nehnuteľné veci do BSM v zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 01. 1999 č. k. 3 Cdo 130/98 nepatria a predmetom BSM ostávajú len navrhovateľom deklarované a nepreukázané investície do nehnuteľností. V zmysle uvedeného teda rovnako nie je pravdou, že ide o právne zložitý spor s nutnosťou rozsiahleho dokazovania. ... Súd si musí tiež uviesť, že právna zložitost' veci, na ktorú sa odvoláva aj napriek tomu, že na to nie je dôvod v predmetnom konaní, nezbavuje súd ústavnej zodpovednosti za prieťahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nedokonalým poznaním obsahu samotnej podstaty veci, odbornou nepripravenosťou na pojednávanie, neodborným využitím času na pojednávanie a nariad'ovaním dokazovania bez náležitého zistenia procesne významných skutočností pre toto dokazovanie (I. ÚS 47/96).

V ďalšej časti Súd vymenoval procesné úkony, ktoré boli vo veci vykonané s tým, že viackrát poukázal na nespôľuprácu účastníkov konania, v dôsledku čoho vznikli prieťahy v konaní. Sťažovateľka má za to, že ak je v konaní vykonaných toľko procesných úkonov, že ich zoznam má rozsah 4 strany formátu A4, konanie trvá 12 rokov, a napriek tomu vec nie je právoplatne skončená, resp. ani úkony súdu nesmerujú ku skončeniu veci, ide tu jednoznačne o nesprávnú organizáciu práce súdu, a teda dochádza k prieťahom, za ktoré je Súd objektívne zodpovedný...

Rovnako má sťažovateľka za to, že ide jednoznačne o nesprávny postup Súdu, ak tri roky nevie využiť prostriedky, ktoré mu poskytuje O. s. p., aby prinútil navrhovateľa spolupracovať s ustanoveným znalcom. Pracovná neschopnosť zákonného sudcu taktiež nemôže byť na ujmu účastníkom konania a odročovanie pojednávania z tohto dôvodu, čo rovnako prispelo k prieťahom v konaní, je taktiež dôsledkom nesprávnej organizácie práce Súdu v tomto konaní.

Tvrdenia Súdu o nespôľupráci sťažovateľky sú tiež nepravdivé, nakoľko nemožno hovoriť o nespôľupráci, keď nesprávne rozhodnutia, ktorými boli sťažovateľke povinnosti uložené, boli v dôsledku procesnej obrany sťažovateľky odvolacím súdom zrušené.

Súd viackrát uvádza, že sťažovateľka spôsobilá prieťahy, keď nepreberala zásielky súdu, nezdržovala sa v mieste bydliska označeného v súdnom spise, neoznámila zmenu bydliska. Uvedené tvrdenie Súdu je v úplnom rozpore s realitou. Práve skutočnosť, že

sťažovateľka ako odporkyňa v konaní oznámila zmenu svojej doručovacej adresy a Súd túto informáciu ignoroval a postupoval tak, že odňal sťažovateľke právo konať pred súdom bola dôvodom, pre ktorý Krajský súd v Trnave ako odvolací súd uznesením zo dňa 09. 11. 2010 č. k. 24Co/238/2010-424 rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Z uvedených dôvodov má sťažovateľka za to, že Súd jednoznačne v predmetnom konaní prietahy svojim postupom spôsobil, pričom za tieto objektívne zodpovedá.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 16 C 67/1999:

Dňa 26. mája 1999 podal Dr. J. K. (ďalej aj „navrhovateľ“) na okresnom súde žalobu proti sťažovateľke na vyporiadanie BSM.

Prvé pojednávanie konané 24. júna 1999 (za prítomnosti právnych zástupcov oboch účastníkov) bolo odročené (z dôvodu predloženia písomného vyjadrenia sťažovateľky k žalobe) na 31. august 1999. Tento termín pojednávania na žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa (z 23. augusta 1999) bol zmenený na 28. september 1999. Pojednávanie konané (za prítomnosti účastníkov a ich právnych zástupcov) 28. septembra 1999 bolo pre nemoc zákonnej sudkyne odročené na 26. október 1999. Pojednávanie bolo odročené na 30. november 1999.

Na pojednávaní konanom 30. novembra 1999 (prítomní účastníci konania a ich právni zástupcovia) boli vypočutí účastníci konania, ktorí si vzájomne odsúhlasili nesporné

položky vecí patriacich do BSM. Pojednávane bolo odročené na 25. január 2000 z dôvodu predvolania a vypočutia svedkov R. K. a F. D. (obaja z T.).

Pojednávanie stanovené na 25. január 2000 bolo pre ospravedlnenú neúčast' s'ťažovateľky (nemoc) a právneho zástupcu navrhovateľa (kolízia termínov pojednávani) odročené na 13. apríl 2000.

Na pojednávani konanom 13. apríla 2000 (prítomní účastníci, ich právni zástupcovia a predvolaní svedkovia) boli vypočutí predvolaní svedkovia—F. D. (matka s'ťažovateľky) a svedok R. K. (brat navrhovateľa). Pojednávane bolo odročené na 30. máj 2000 pre účely predvolania a vypočutia svedkyne.

Na pojednávani konanom 30. mája 2000 (prítomní účastníci a ich právni zástupcovia) bolo predložené rozhodnutie o prejednaní dedičstva po nebohej M. L. sp. zn. D 5/95. Pojednávane bolo odročené na neurčito pre účely zistenia zdravotnej spôsobilosti svedkyne E. K. zúčastniť sa na pojednávani a vypovedať, pripojenia dedičského spisu po nebohej M. L., predloženia dôkazov o pôžičke matky s'ťažovateľky a dokladov (dôkazov) podporujúcich tvrdenia navrhovateľa, že s'ťažovateľka predáva nehnuteľnosti (resp. ich časti).

Okresný súd 4. a 27. júla 2000 urgoval u právnych zástupcov účastníkov predloženie požadovaných potvrdení, resp. dokladov (predložené 13. a 21. júla 2000).

Navrhovateľ 21. decembra 2000 predložil návrh na vydanie predbežného opatrenia (z obavy predaja nehnuteľností, resp. ich častí s'ťažovateľkou) obmedzujúceho s'ťažovateľku disponovať so spornými nehnuteľnosťami.

Okresný súd uznesením č. k. 16 C 67/1999-59 zo 16. januára 2001 návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Okresný súd 5. februára 2001 predložil odvolanie navrhovateľa spolu s vyjadrením s'ťažovateľky Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie.

Dňa 21. septembra 2001 bolo okresnému súdu doručené uznesenie krajského súdu potvrdzujúce prvostupňové rozhodnutie.

Pokynom z 5. januára 2002 bolo uložené súdnej kancelárii pripojiť spisy sp. zn. D 65/95 a sp. zn. 16 C 67/1099 (dedičský spis pripojený 14. februára 2002).

Dňa 5. apríla 2002 bol daný pokyn sudkyne na vykonanie výsluchu svedkyne E. K. 25. apríla 2002 v mieste jej bydliska. Dňa 22. apríla 2002 bola okresnému súdu doručená lekárska správa neodporúčajúca (zo zdravotných dôvodov) vykonať výsluch tejto svedkyne.

Pokyn na vykonanie výsluchu svedkyne bol 23. apríla 2002 zrušený a 30. mája 2002 bol právny zástupca navrhovateľa vyzvaný, aby oznámil, či trvá na jej výsluchu. (Dňa 7. júna 2002 bolo okresnému súdu oznámené, že navrhovateľ na vykonaní výsluchu svedkyne netrvá).

Okresný súd 10. júla 2002 vyzval navrhovateľa, aby preukázal vykonanie ním tvrdených investícií sťažovateľkou na oprave sporných nehnuteľností (odpoveď doručená 25. júla 2002).

Okresný súd 2. decembra 2002 vyzval účastníkov na oznámenie dôkazov podporujúcich ich tvrdenia, na ktoré bude prihliadnuté v rámci budúceho znaleckého dokazovania (navrhovateľ odpovedal 27. decembra 2002, výzvu pre sťažovateľku pošta vrátila späť 10. decembra 2002 a doručila ju jej právnomu zástupcovi 23. decembra 2002).

Navrhovateľ 29. januára 2003 predložil opätovný návrh na vydanie predbežného opatrenia a návrh na príkázanie predmetnej veci inému sudcovi.

Okresný súd 9. júla 2003 vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh (uhradený 24. júla 2003).

Uznesením č. k. 16 C 67/1999-103 z 8. júla 2003 okresný súd návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Toto rozhodnutie napadol 26. augusta 2003 navrhovateľ odvolaním (sťažovateľka bola 20. októbra 2003 vyzvaná na predloženie stanoviska k odvolaniu).

Po zaplatení súdneho poplatku, ktorému predchádzala žiadosť navrhovateľa o jeho oslobodenie od povinnosti platiť, okresný súd 22. apríla 2004 predložil odvolanie navrhovateľa krajskému súdu.

Okresnému súdu bolo 6. októbra 2004 doručené uznesenie krajského súdu z 31. augusta 2004, ktorým bolo prvostupňové rozhodnutie v časti zrušené a konanie zastavené a v ďalšej časti zrušené a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie (uznesenie krajského súdu bolo doručené účastníkom 20. a 26. októbra 2004).

Dňa 26. novembra 2004 bol spis zapožičaný ústavnému súdu z dôvodu navrhovateľom podanej ústavnej sťažnosti.

Dňa 6. decembra 2004 bol spis vrátený z ústavného súdu s nálezom sp. zn. I. ÚS 88/04 zo 16. decembra 2004, v ktorom ústavný súd vyslovil porušenie práva navrhovateľa (Dr. K.) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Dňa 15. decembra 2004 sudkyňa urgovala advokáta sťažovateľky na oznámenie ďalších návrhov na vykonanie dôkazov pred nariadením znaleckého dokazovania pre účely ustálenia rozsahu BSM. Keďže advokát sťažovateľky ani na urgenciu nereagoval, sudkyňa 3. februára 2005 vydala uznesenia o ustanovení znalcov Ing. V. S. z odboru odhadu hodnoty cestných vozidiel, Ing. S. Č. z odboru oceňovania nehnuteľností, L. Š. z odboru oceňovania hnutel'ných vecí, ktoré boli doručené účastníkom konania a znalcom.

Znalec L. Š. 15. februára 2005 oznámil, že nesmie podať posudok, pretože je vo veci zaujatý.

Dňa 18. februára 2005 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniam z 3. februára 2005.

Uznesením z 1. marca 2005 sudkyňa zmenila uznesenie o ustanovení znalca a ustanovila Ing. P. S. za znalca z odboru oceňovanie hnutel'ných vecí.

Navrhovateľ 24. marca 2005 požiadal o predĺženie lehoty na vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľky. Dňa 6. apríla 2005 podal advokát navrhovateľa vyjadrenie k odvolaniu sťažovateľky.

Dňa 18. apríla 2005 znalec Ing. S. oznámil, že nedostal od sťažovateľky žiadne podklady k motorovým vozidlám, ktoré má ohodnotiť.

Dňa 4. mája 2005 vyššia súdna úradníčka vyzvala navrhovateľa a sťažovateľku, aby poskytli znalcom vysvetlenia a doklady potrebné na vypracovanie znaleckých posudkov.

Dňa 7. júna 2005 bol spis zaslaný znalcovi Ing. S.

Znalec Ing. S. 27. júna 2005 oznámil, že pre svoju práceneschopnosť nebude môcť pravdepodobne do konca júla 2005 vykonať obhliadku a vyhotoviť znalecký posudok. Okresný súd rozhodol o predĺžení lehoty do 15. septembra 2005.

Dňa 19. septembra 2005 znalec Ing. S. vrátil späť súdny spis na okresný súd, keďže na výzvu s termínom obhliadky 12. septembra 2005 sa dostavil len navrhovateľ a sťažovateľka sa nedostavila.

Dňa 22. septembra 2005 predložila sudkyňa spis vyššej súdnej úradníčke na uloženie poriadkovej pokuty sťažovateľke a 8. novembra 2005 vyššia súdna úradníčka predložila spis

sudkyňi s tým, že poriadková pokuta bude uložená po rozhodnutí krajského súdu o odvolaní sťažovateľky; spis bol 16. novembra 2005 predložený krajskému súdu.

Krajský súd uznesením z 30. novembra 2005 zrušil napadnuté uznesenia v časti preddavkovej povinnosti sťažovateľky a vec vrátil na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu vrátený 15. decembra 2005.

Dňa 9. marca 2006 sudkyňa zrušila uznesením ustanovenie znalca Ing. S. a Ing. S. Č.

Spis bol 12. mája 2006 opätovne zaslaný znalcovi Ing. S. na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 31. júla 2006 bol znalec urgovaný o zaslanie posudku so spisom.

Znalec 7. augusta 2006 oznámil, že nemôže vypracovať znalecký posudok z dôvodu neprítomnosti navrhovateľa, a 21. augusta 2006 požiadal okresný súd o vyjadrenie, ako má ďalej postupovať, keď bez obhliadky u navrhovateľa posudok nevypracuje.

Uznesením 5. septembra 2006 sudkyňa uložila navrhovateľovi povinnosť poskytnúť potrebnú súčinnosť znalcovi pod hrozbou pokuty. Uznesenie bolo doručované účastníkom a znalcovi bolo oznámené, že ak navrhovateľ odmietne opakovane súčinnosť, treba túto skutočnosť oznámiť. Navrhovateľ zásielku neprevzal a 5. októbra 2006 mu bola opätovne doručovaná. Dňa 3. novembra 2006 znalec zaslal späť súdny spis a žiadal vymenovať iného znalca z dôvodu maximálnej nespôlupráce účastníkov konania.

Dňa 10. novembra 2006 bola navrhovateľovi a sťažovateľke opätovne uložená povinnosť poskytnúť potrebnú súčinnosť na vypracovanie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Dňa 9. januára 2007 sudkyňa požiadala znalca o zaslanie posudku a znalec 28. februára 2007 oznámil, že súdny spis zaslal 2. novembra 2006 okresnému súdu spolu so žiadosťou o určenie nového znalca.

Dňa 26. marca 2007 okresný súd stanovil termín pojednávania na 19. apríl 2007 a navrhovateľ 18. apríla 2007 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní, preto bolo pojednávanie odročené a bola poskytnutá lehota advokátovi navrhovateľa na zabezpečenie stretnutia účastníkov so znalcom do 30. mája 2007.

Dňa 12. júna 2007 okresný súd stanovil termín pojednávania na 18. september 2007. Dňa 17. septembra 2007 advokát sťažovateľky ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní a na pojednávanie sa nedostavil navrhovateľ a jeho zástupca, preto bolo pojednávanie

odročené na 13. november 2007, ktoré však bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 22. januára 2008 okresný súd stanovil termín pojednávania na 14. február 2008 a 12. februára 2008 advokát sťažovateľky oznámil odvolanie plnej moci na zastupovanie. Na pojednávanie sa dostavil osobne navrhovateľ a jeho advokát, ako aj sťažovateľka, kde navrhovateľ uviedol, že je ochotný spolupracovať so znalcom, a zároveň účastníci uviedli, že dohoda účastníkov je možná, pokiaľ ide o hnutelné veci, aj bez znalca, približne v lehote 2 mesiacov, preto bolo pojednávanie odročené na 3. apríl 2008 s tým, že účastníci písomne oznámia, či došlo k čiastočnej dohode účastníkov konania.

Dňa 1. apríla 2008 sťažovateľka zaslala súdu dohodu o vypořádání hnutelných vecí zo spoločnej domácnosti.

Pojednávanie konané 3. apríla 2008 bolo odročené na 22. apríl 2008 s tým, že účastníci do 5 dní predložia záverečné návrhy. Navrhovateľ predložil záverečný návrh 11. apríla 2008, sťažovateľka 15. apríla 2008 a pojednávanie 22. apríla 2008 bolo z dôvodu, že účastníci nepodali kvalifikovaný záverečný návrh, z ktorého bude zrejmé, ktoré konkrétne veci žiadajú prikázať do svojho vlastníctva, v akej cene, aký podiel má byť vyplatený a kde sa ktoré veci nachádzajú, odročené na 13. máj 2008.

Navrhovateľ zaslal záverečné vyjadrenie 7. mája 2008 a sťažovateľka 6. mája 2008.

Pojednávanie z 13. mája 2008 bolo po vylúčení účastníkov konania odročené na 15. máj 2008 pre účely vyhlásenia rozsudku, ktorý bol 15. mája 2008 vyhlásený.

Rozsudok bol 2. júna 2008 zaslaný účastníkom konania, proti ktorému navrhovateľ podal odvolanie a bolo zaslané sťažovateľke na písomné vyjadrenie. Sťažovateľka vyjadrenie k odvolaniu nezaslala a spis bol 26. augusta 2008 predložený krajskému súdu.

Krajský súd uznesením z 13. januára 2009 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil 30. januára 2009 okresnému súdu na ďalšie konanie. Uvedené uznesenie bolo doručované účastníkom konania, ktoré sťažovateľka neprevzala, preto bolo 11. marca 2009 opätovne doručované prostredníctvom pošty a 16. apríla 2009 prostredníctvom polície, ktorá 14. mája 2009 oznámila, že sťažovateľka sa na adrese svojho bydliska už nejaký čas nezdržiava a inú adresu sa jej nepodarilo zistiť.

Dňa 21. mája 2009 okresný súd stanovil termín pojednávania na 18. jún 2009, pričom sťažovateľke ustanovil opatrovníka pre konanie.

Pojednávanie 18. júna 2009 bolo odročené na 23. jún 2009 pre účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 23. júna 2009 bol vyhlásený rozsudok vo veci, ktorý bol 2. júla 2009 doručovaný účastníkom konania.

Dňa 24. júla 2009 advokát navrhovateľa podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý okresný súd 4. augusta 2009 zamietol.

Dňa 27. novembra 2009 bolo vydané opravné uznesenie a 12. marca 2010 bolo vydané ďalšie uznesenie o oprave výroku.

Dňa 30. apríla 2010 podala sťažovateľka odvolanie proti rozsudku z 23. júna 2009 a 30. apríla 2010 podala tiež návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 13. mája 2010 okresný súd nariadil predbežné opatrenie a zaslal odvolanie na vyjadrenie navrhovateľovi.

Advokát navrhovateľa sa vyjadril 31. mája 2010 k odvolaniu a 1. júna 2010 podal odvolanie proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia. Spis bol 9. júna 2010 predložený krajskému súdu.

Krajský súd uznesením z 20. júla 2010 napadnuté uznesenie okresného súdu prvého stupňa potvrdil a nariadil opravu zrejmych chýb a nesprávností vo výroku napadnutého uznesenia.

Krajský súd uznesením z 9. novembra 2010 rozsudok z 23. júna 2010 spolu s opravnými uzneseniami zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Spis bol vrátený okresnému súdu 22. novembra 2010.

Vzhľadom na dlhodobú práceneschopnosť zákonnej sudkyne bola vec pridelená 9. novembra 2010 inej sudkyni na prerokovanie.

Dňa 25. januára 2011 okresný súd vydal opravné uznesenie a zrušil uznesenie o ustanovení opatrovníčky sťažovateľke.

Dňa 14. marca 2011 okresný súd stanovil termín pojednávania na 14. apríl 2011, ktoré bolo následne odročené na 19. máj 2011 z dôvodu doplnenia dokazovania.

Na základe žiadosti o doplnenie chýbajúcich údajov Správy katastra T. okresný súd uznesením z 19. apríla 2011 zrušil uznesenie o nariadení predbežného opatrenia z dôvodov pominutia dôvodov, pre ktoré bolo nariadené.

Dňa 16. mája 2011 bolo doručené okresnému súdu odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu o zrušení vydaného predbežného opatrenia.

Pojednávanie konané 19. mája 2011 bolo odročené z dôvodu odvolania a predloženia spisu krajskému súdu. Spis bol s odvolaním predložený krajskému súdu 7. júna 2011.

Krajský súd uznesením z 28. júna 2011 zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu. Spis bol doručený okresnému súdu 7. júla 2011.

Dňa 21. júla 2011 okresný súd stanovil termín pojednávania na 6. september 2011.

Pojednávanie konané 6. septembra 2011 bolo po výsluchu účastníkov odročené na 27. október 2011 pre účely výsluchu navrhnutých svedkov.

Pojednávanie 27. októbra 2011 po výsluchu svedka bolo odročené na neurčito s tým, že spis bude predložený ústavnému súdu.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 67/1999 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní, v ktorom sa rozhoduje o vyporiadaní BSM, môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s určovaním jej hodnoty znaleckým dokazovaním. Na túto skutočnosť ústavný súd prihliadol pri určení výšky primeraného finančného zadost'učinenia.

Napriek uvedenému doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub právnej a faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, treba poukázať predovšetkým na to, že ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod II tohto nálezu), k predĺženiu napadnutého konania prispela čiastočne aj samotná sťažovateľka v poskytovaní súčinnosti pri vypracovaní znaleckého posudku, pričom napadnuté konanie sa v dôsledku toho samozrejme celkovo predlžovalo. Napriek uvedeným skutočnostiam v danom prípade podiel sťažovateľky na vzniknutých prieťahoch podľa názoru ústavného súdu neospravedlňuje nečinnosť súdu a celkové správanie sťažovateľky nemožno kvalifikovať ako postup, výlučne v dôsledku ktorého došlo k zbytočným prieťahom (*mutatis mutandis* I. ÚS 31/01).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že takmer 12-ročné trvanie preskúmvaného konania (od podania návrhu 26. mája 1999 až dosiaľ) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané (aj keď sa spis nachádzal určitú dobu aj na krajskom súde, za ktoré obdobie okresný súd nezodpovedá).

Ústavný súd však konštatuje, že okresný súd bol v posudzovanom konaní aj opakovane nečinný, a to konkrétne (ako to už vyslovil ústavný súd vo svojom náleze sp. zn. I. ÚS 88/04 zo 16. decembra 2004) od 13., resp. 21. júla 2000 (predloženie požadovaných dokladov účastníkmi konania) do 26. októbra 2004 (doručenie rozhodnutia krajského súdu o druhom návrhu účastníkov), t. j. v trvaní vyše troch rokov (po odpočítaní doby, počas ktorej bola vec na odvolacom súde), keď okresný súd nevykonával úkony smerujúce k rozhodnutiu v merite veci, ale takmer výlučne sa zaoberal návrhmi navrhovateľa z 21. decembra 2000 a 29. januára 2003 na vydanie predbežného opatrenia. V uvedenom období okresný súd pripojil 14. februára 2002 dedičský spis sp. zn. D 65/95, 10. júla 2002 vyzval právneho zástupcu navrhovateľa na preukázanie tvrdení o investíciách sťažovateľky do sporných nehnuteľností a 21. decembra 2002 vyzval právnych zástupcov účastníkov

na predloženie ďalších dôkazov. Okrem uvedeného v období po náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 88/04 (vo vzťahu k inému účastníkovi) opakovane došlo ku krátkodobým priet'ahom v postupe okresného súdu napr. od 15. decembra 2005 do 9. marca 2005 (tri mesiace), od 3. novembra 2006 do 9. januára 1997 (tri mesiace) a pod.; táto skutočnosť je vzhľadom na predošlé rozhodnutie ústavného súdu a na celkové neobyčajne zdĺhavé trvanie napadnutého konania neospravedliteľná.

Okresný súd teda počas vyše štyroch rokov vo veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka v danej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a iba sčasti v dôsledku správania účastníkov, ale najmä v dôsledku postupu okresného súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním napr. na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä vzhľadom na celkovo neobyčajne dlhé trvanie napadnutého konania a na povahu veci, a pretože ústavný súd už pred siedmimi rokmi v napadnutom konaní vyslovil porušenie označených základných práv účastníka konania, považuje za primerané v sume 4 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri účelne vykonané úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti z 18. augusta 2011, písomné vyjadrenie z 18. novembra 2011). Za jeden úkon vykonaný

v roku 2011 patrí odmena v sume 123,50 € a režijný paušál 7,41 €. V zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkovú sumu 392,73 €.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2011